

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BROJ: 57 0 Ps 054878 19 Rev
Banjaluka, 14.08.2019. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija, Tanje Bundalo kao predsjednika vijeća, Davorke Delić i Darka Osmića, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužioca RS, Ministarstvo ... B., koga zastupa Pravobranilaštvo RS, Sjedište zamjenika Banjaluka, protiv tuženog „B.P.“ d.o.o. O., koga zastupa punomoćnik Ž.B., advokat iz Š., radi raskida ugovora, v.s. 12.500,00 KM, i u pravnoj stvari protivtužioca „B.P.“ d.o.o. O., protiv protivtuženog RS, Ministarstvo ... B., radi naknade štete, odlučujući o reviziji tužioca i o reviziji tuženog protiv presude Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Ps 054878 18 Pž 3 od 26.03.2019. godine, na sjednici održanoj dana 14.08.2019. godine, donio je

PRESUDU

Revizija tužioca se djelimično usvaja, presuda Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Ps 054878 18 Pž 3 od 26.03.2019. godine u dosuđujućem dijelu odluke o protivtužbenom zahtjevu se preinačava tako što se žalba tužioca usvaja i presuda Okružnog privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Ps 054878 18 Ps 2 od 05.09.2018. godine preinačava tako što se odbija protivtužbeni zahtjev tuženog – protivtužioca za naknadu štete po osnovu izmakle dobiti za 2007, 2008. i 2009. godinu.

U preostalom dijelu revizija tužioca se odbacuje.

Revizija tuženog se odbija.

Svaka stranka snosi svoje troškove revizionog postupka.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Okružnog privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Ps 054878 18 Ps 2 od 05.09.2018. godine, odbijen je primarni tužbeni zahtjev tužioca - protivtuženog za raskid ugovora o koncesiji broj 01-00-1214/07 zaključenog između parničnih stranaka dana 27.02.2007. godine, te eventualni tužbeni zahtjev tužioca - protivtuženog da se poništi ugovor o koncesiji broj 01-00-1214/07 zaključen između parničnih stranaka dana 27.02.2007. godine (stav 1.).

Naloženo je tuženom da zemljišne parcele koje drži u posjedu po osnovu ovog ugovora i to površinu od 13,21 hektar u k.o. G.H., 69,62 hektara u k.o. G.S. i 5,65 hektara koje se nalaze u k.o. P., oslobodi i preda u posjed RS, u roku od 30 dana od dana prijema ove odluke, pod prijetnjom prinudnog izvršenja, dok je zahtjev za predaju ostalih nekretnina odbijen (stav 2.).

Obavezan je tužilac - protivtuženi RS, Ministarstvo ... da tuženom - protivtužiocu d.o.o. „B.P.“ O. na ime naknade štete po osnovu izmakle dobiti zbog nekorištenja poljoprivrednog zemljišta koje

mu je dato u koncesiju ugovorima o koncesiji zaključenim između RS, Vlada RS, Ministarstvo ... kao koncedenta s jedne i d.o.o. „B.P.“ O. kao koncesionara s druge strane broj 01-33-11259/06 od 04.12.2006.godine i broj 01-33-1214/07 od 27.02.2007. godine, isplati:

- za 2007. godinu iznos od 228.394,58 KM, zajedno sa zakonskim zateznim kamatama počev od 31.03.2008. godine, do konačne isplate,
- za 2008. godinu iznos od 197.484,19 KM zajedno sa zakonskim zateznim kamatama počev od 31.03.2009. godine, do konačne isplate,
- za 2009. godinu iznos od 170.649,00 KM zajedno sa zakonskim zateznim kamatama počev od 31.03.2010. godine,
- za 2010. godinu iznos od 254.088,72 KM zajedno sa zakonskim zateznim kamatama počev od 31.03.2011.godine,
- za 2011. godinu iznos od 248.383,44 KM zajedno sa zakonskim zateznim kamatama počev od 31.03.2012. godine,
- za 2012. godinu iznos od 118.792,08 KM zajedno sa zakonskim zateznim kamatama počev od 31.03.2013.godine,
- za 2013. godinu iznos od 223.667,35 KM zajedno sa zakonskim zateznim kamatama počev od 31.03.2014. godine (stav 3.).

Odlučeno je da svaka strana snosi svoje troškove postupka (stav 4.).

Drugostepenom presudom Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Ps 054878 18 Pž 3 od 26.03.2019. godine, žalba tužioca – protivtuženog je djelimično uvažena i presuda Okružnog privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Ps 054878 18 Ps 2 od 05.09.2018. godine preinačena u dijelu kojim je odlučeno o protivtužbenom zahtjevu (stav 3. izreke), tako što je odbijen tužbeni zahtjev tuženog – protivtužioca kojim traži naknadu štete po osnovu izmakle dobiti zbog nekorišćenja poljoprivrednog zemljišta koje mu je dato u koncesiju ugovorima o koncesiji zaključenim između RS, Vlada RS, Ministarstvo ... kao koncedenta s jedne i „B.P.“ d.o.o. O. kao koncesionara s druge strane, broj 01-33-11259/06 od 04.12.2006. godine i broj 01-33-1214/07 od 27.02.2007. godine, za godine 2010., 2011., 2012. i 2013. godinu.

U preostalom dosuđujućem dijelu odluke o protivtužbenom zahtjevu (za naknadu štete po osnovu izmakle dobiti za period 2007., 2008. i 2009. godinu) i u odbijajućem dijelu odluke o tužbenom zahtjevu (stav 1. i dio stava 2. izreke), žalba tužioca je odbijena i prvostepena presuda potvrđena.

Žalba tuženog – protivtužioca je odbijena i potvrđena odluka o troškovima postupka sadržana u prvostepenoj presudi.

Obavezan je tuženi – protivtužilac da tužiocu – protivtuženom na ime troškova sastava žalbe isplati iznos od 1.551,75 KM, u roku od 30 dana od dana prijema prepisa ove odluke.

Zahtjev tuženog – protivtužioca za naknadu troškova sastava žalbe i odgovora na žalbu, je odbijen.

Blagovremeno izjavljenom revizijom drugostepenu presudu pobija tužilac - protivtuženi u odbijajućem dijelu odluke o tužbenom zahtjevu i u dosuđujućem dijelu odluke o protivtužbenom zahtjevu, iz razloga povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana presuda preinači i tužbeni zahtjev usvoji u cjelosti, a protivtužbeni zahtjev odbije, odnosno ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

Blagovremeno izjavljenom revizijom drugostepenu presudu pobija tuženi - protivtužilac u odbijajućem dijelu odluke o protivtužbenom zahtjevu, iz razloga pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana presuda preinači i protivtužbeni zahtjev usvoji u cjelosti.

U odgovoru na reviziju tuženi predlaže da se revizija tužioca odbaci, odnosno odbije.

Tužilac nije podnio odgovor na reviziju tuženog.

Revizija tužioca je osnovana u dijelu kojim se pobija odluka o protivtužbenom zahtjevu u usvajajućem dijelu, dok je u pogledu odluke o tužbenom zahtjevu revizija nedozvoljena.

Revizija tuženog nije osnovana.

Predmetna parnica vodi se po dva zahtjeva: nenovčanom zahtjevu tužioca i to primarnom za raskid ugovora o koncesiji i predaji u posjed predmeta koncesije, te eventualnom tužbenom zahtjevu za poništenje ugovora o koncesiji i predaji u posjed predmeta koncesije, za koji je u tužbi označena vrijednost predmeta spora sa 12.500,00 KM i po zahtjevu tuženog-protivtužioca koji se odnosi na novčano potraživanje izgubljene dobiti za period od 2007. – 2013. godine, ukupno 1.441.459,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom i troškovima postupka.

Odredbom člana 237. stav 2. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13, u daljem tekstu: ZPP) propisano je da revizija nije dozvoljena ako vrijednost pobijanog dijela pravosnažne presude ne prelazi 30.000,00 KM, a u privrednim sporovima 50.000,00 KM.

Stavom 3. istog člana propisano je da stranke, u slučajevima kada revizija nije dozvoljena, mogu podnijeti reviziju protiv drugostepene presude ako odluka o sporu ovisi o rješenju nekog materijalnopravnog ili procesnopravnog pitanja važnog za obezbjeđenje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, a naročito: a) ako o tom pitanju revizijski sud još nije zauzeo shvatanje odlučujući o pojedinim predmetima ili na sjednici odjeljenja, a riječ je o pitanju o kojem postoji različita praksa drugostepenih sudova, b) ako je o tom pitanju revizijski sud već zauzeo shvatanje, ali je odluka drugostepenog suda zasnovana na shvatanju koje nije podudarno sa tim shvatanjem i c) ako je o tom pitanju revizijski sud već zauzeo shvatanje i presuda drugostepenog suda se zasniva na tom shvatanju, ali bi, uvažavajući razloge iznesene tokom prethodnog prvostepenog i žalbenog postupka, zbog promjene u pravnom sistemu uvjetovane novim zakonodavstvom ili međunarodnim sporazumima, te odlukom Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, Evropskog suda za ljudska prava, trebalo da se preispita sudska praksa.

Stavom 4. člana 237. ZPP, propisano je da u reviziji izjavljenoj prema stavu 3. tog člana, stranka mora jasno da naznači pravno pitanje zbog kojeg je podnijela reviziju, uz određeno navođenje propisa i drugih važećih izvora prava koji se na njega odnose, te izloži razloge zbog kojih smatra da je ono važno za obezbjeđenje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni.

Mjerodavna vrijednost predmeta spora za ocjenu prava na reviziju, kada se tužbeni zahtjev ne odnosi na novčani iznos, jeste ona koju je tužilac označio u tužbi (član 321. stav 2. ZPP), odnosno ona koju je sud brzo i na pogodan način utvrdio najkasnije na pripremnom ročištu, a ako

pripremno ročište nije održano onda na glavnoj raspravi, prije početka raspravljanja o glavnoj stvari (član 321. stav 3. ZPP).

Kao vrijednost predmeta spora uzima se u obzir samo vrijednost glavnog zahtjeva (član 316. stav 2. ZPP, dok se kamate, ugovorna kazna i ostala sporedna traženja ne uzimaju u obzir pri određivanju vrijednosti spora ako ne čine glavni zahtjev (stav 3.).

Protivtužba (član 74. stav 1. ZPP) je samostalna tužba koju tuženi (protivtužilac) podnosi protiv tužioca (protivtuženog) u parnici koja se protiv njega vodi povodom tužbe. Iz procesne samostalnosti tužbe i protivtužbe, takođe proizlazi da se i pravo na izjavljivanje revizije po tužbi i protivtužbi cijeni zasebno.

Prema tome, kako se radi o dva odvojena zahtjeva, vrijednost spora određuje prema vrijednosti svakog pojedinog zahtjeva u smislu odredbe člana 318. stav 2. ZPP, pa se dozvoljenost revizije mora ispitati u odnosu na svaki od postavljenih zahtjeva (iz tužbe i iz protivtužbe), pojedinačno, to jeste - vrijednost predmeta spora, odnosno pobijanog dijela pravosnažne presude, određuje se zasebno u odnosu na tužbu i u odnosu na protivtužbu i ti se iznosi ne mogu sabirati.

Kako vrijednost pobijanog dijela pravosnažne presude kojim je odlučeno o tužbenom zahtjevu tužioca od 12.500,00 KM, ne prelazi iznos od 50.000,00 KM, kao uslova za ostvarivanje prava na izjavljivanje revizije, revizija tužioca u dijelu kojim se pobija odluka o tužbenom zahtjevu nije dozvoljena saglasno odredbi člana 237. stav 2. ZPP.

Pored navedenog, u konkretnom slučaju, tužilac – protivtuženi nije podnio reviziju u smislu odredbe člana 237. stav 3. ZPP, niti je revizija sačinjena u skladu sa stavom 4. istog člana, pa nije bilo mjesta odlučivanju o reviziji u ovom dijelu ni po tom osnovu.

Slijedom datih razloga, valjalo je primjenom člana 247. stav 1, a u vezi sa članom 237. stav 2. ZPP, odlučiti kao u stavu 2. izreke presude.

Revizija tužioca je osnovana u dijelu kojim se pobija drugostepena presuda u dosuđujućem dijelu odluke o protivtužbenom zahtjevu, dok revizija tuženog kojom se pobija drugostepena presuda u odbijajućem dijelu odluke o protivtužbenom zahtjevu nije osnovana.

Na osnovu izvedenih dokaza i rezultata cjelokupnog postupka prvostepeni sud je utvrdio da su parnične stranke zaključile ugovor o koncesiji dana 04.12.2006. godine, na osnovu prethodno donesene odluke tužioca od 16.11.2006. godine o dodjeli koncesije; da je tuženom dodijeljena koncesija za korišćenje poljoprivrednog zemljišta u svojini RS u površini od 311.7663 hektara, na teritoriji opština Š. i P.; da je Vlada Republike Srpske dana 22.03.2007. godine stavila van snage odluku o dodjeli koncesije i da je tuženi tu odluku osporavao u upravnom sporu; da je Vlada Republike Srpske nakon toga više puta poništavala odluku o dodjeli koncesije tuženom, a tuženi vodio veći broj upravnih sporova za poništenje odluka Vlade Republike Srpske; da je u jednom od tih upravnih sporova presudom Okružnog suda u Banjaluci od 22.01.2014. godine odbijena tužba „B.P.“ d.o.o. O. (ovdje tuženog), te je ostala na snazi odluka kojom je poništena odluka o dodjeli koncesije od 02.07.2009. godine i sve njene pravne posljedice; da je tuženi podnosio i tužbe radi osporavanja akata Vlade Republike Srpske kojim je drugim licima dodjeljivala iste nekretnine koje su bile predmet zaključenog ugovora o koncesiji i da Vlada Republike Srpske nije uspjela u tim upravnim postupcima da nekretnine koje su bile predmet ugovora o koncesiji dodijeli drugim

subjektima, niti smanji površinu koja je već bila dodijeljena tuženom; da tuženi nije nikad zvanično uveden u posjed cjelokupne površine dodijeljenih nekretnina, ali da je koristio jedan dio nekretnina koje su bile predmet zaključenog ugovora.

Kod takvog stanja činjenica prvostepeni sud zaključuje da je pravo Vlade Republike Srpske da poništi odluku o dodjeli koncesije u slučajevima kada utvrdi postojanje nepravilnosti pri dodjeli koncesije, što ima za pravnu posljedicu da donošenjem takve odluke prestaje da postoji pravni osnov koji je temelj za zaključenje ugovora o koncesiji; da je odluka Vlade Republike Srpske broj 04/1-012-2-1252/09 od 02.07.2009. godine o poništenju odluke o dodjeli koncesije i poništenju svih pravnih posljedica te odluke, postala pravosnažna i konačna nakon donošenja presude Okružnog suda u Banjaluci od 22.01.2014. godine, pa da je predmetni ugovor ništav u skladu sa odredbom člana 52. u vezi sa članom 103. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“ broj: 29/78, 39/85, 45/89, 57/89 i „Službeni glasnik RS“ broj:17/93, 3/96, 39/03, 74/04, dalje: ZOO), zbog čega nema mjesta usvajanju zahtjeva za raskid predmetnog ugovora, niti zahtjevu za poništenje istog.

Pozivom na odredbu člana 104. ZOO prvostepeni sud je obavezao tuženog da tužiocu preda nekretnine naznačene u izreci prvostepene presude, u površini za koju je utvrđeno da ih tuženi drži u posjedu, a preko toga zahtjev za predaju nekretnina je odbio.

Polazeći od toga da je predmetni ugovor ništav, a da se razlozi ništavosti ugovora ne mogu staviti na teret tuženom, prvostepeni sud nalazi da je u smislu odredbe člana 108. ZOO tužilac dužan tuženom kao savjesnoj ugovornoj strani naknaditi štetu u vidu izmakle dobiti (član 155. ZOO) koju je on u vezi sa zaključenjem ugovora pretrpio zbog neispunjavanja ugovorenih obaveza od strane tužioca.

Visinu štete prvostepeni sud je utvrdio na osnovu nalaza vještaka poljoprivredne struke koji je obračunao izgubljenu dobit zbog nemogućnosti korišćenja koncesionih nekretnina u površini od 203,76 hektara (koja površina je izračunata po vještaku geodetske struke), koje površine koriste druga lica.

Prvostepeni sud je prihvatio nalaz i mišljenje vještaka poljoprivredne struke u kome je navedeno da je u periodu od 2007. do 2013. godine tuženi koji se bavi intenzivnim uzgojem junadi, svinja i jagnjadi, ostvario veliki porast broja grla junadi i svinja, da posjeduje svu vlastitu mehanizaciju potrebnu za redovnu obradu zemljišta, da je osnov za spravljanje koncentrata za uzgoj junadi i svinja kukuruza, pa je vještak uradio obračun izgubljene dobiti na osnovu prosječnog prinosa kukuruza u zrnu po hektaru, uzimajući u obzir kvalitet zemljišta i vremenske prilike u godinama za koje je urađen nalaz.

Slijedom toga prvostepeni sud je zaključio da tuženi ima pravo na naknadu štete sve do donošenja presude Okružnog suda u Banjaluci od 22.01.2014. godine, kojom je končano odlučeno da ostaje na snazi odluka o poništenju odluke o koncesiji od 02.07.2009. godine i pozivom na odredbe člana 108. i 189. ZOO usvojio u cjelosti protivtužbeni zahtjev.

Prvostepeni sud nalazi da shodno odredbi člana 376. ZOO nije osnovan prigovor zastare potraživanja na koji se pozivao tužilac, imajući u vidu da je datum podnošenja tužbe 27.01.2009. godine, a da je konačna odluka o sudbini odluke o dodjeli koncesije i ugovora o koncesiji 22.01.2014. godine, pa da nije protekao rok od tri godine.

Drugostepeni sud je žalbu tužioca djelimično uvažio i prvostepenu presudu preinačio u dijelu kojim je odlučeno o protivtužbenom zahtjevu za izgubljenu dobit za godine 2010., 2011., 2012. i 2013., tako što je odbio protivtužbeni zahtjev tuženog – protivtužioca u ovom dijelu, dok

je u preostalom dosuđujućem dijelu odluke o protivtužbenom zahtjevu za naknadu štete po osnovu izmakle dobiti za period 2007., 2008. i 2009. godinu i u odbijajućem dijelu odluke o tužbenom zahtjevu, žalbu tužioca odbio i prvostepenu presudu potvrdio.

Žalba tuženog – protivtužioca kojom je pobijao odluku o troškovima postupka je odbijena.

Drugostepeni sud je prihvatio kao pravilan zaključak prvostepenog suda da je predmetni ugovor ništav, da tuženi nije ni znao, niti mogao znati za razloge ništavosti, ali da nije pravilan zaključak prvostepenog suda da tuženom pripada pravo na naknadu pretrpljene štete po osnovu izmakle dobiti za cijeli period do 22.01.2014. godine, kada je donesena presuda Okružnog suda u Banjaluci broj U-1765/13, kojom je konačno odlučeno da ostaje na snazi odluka o poništenju odluke o koncesiji (02.07.2009. godine), pa cijeneći da je ugovor o koncesiji postojao i proizvodio pravno dejstvo samo u periodu od njegovog zaključenja (27.02.2007. godine) do odluke Vlade RS o poništenju odluke o dodjeli koncesije, tj. do 02.07.2009. godine, da je tužilac povrijedio ugovornu obavezu jer nije predao tuženom cijelo koncesiono dobro, zaključuje da tuženom u odnosu na površinu zemljišta koje mu u tom periodu koncedent nije predao u posjed, na ime izgubljene dobiti za 2007. godinu pripada iznos od 228.394,58 KM, za 2008. godinu iznos od 197.484,19 KM i za 2009. godinu iznos od 170.649,00 KM, pa je pozivom na odredbu člana 104, 172, 189. stav 3. i odredbe člana 108. ZOO obavezao tužioca da tuženom kao savjesnoj ugovornoj strani za navedeni period naknadi štetu koju je on u vezi sa zaključenjem tog ugovora pretrpio.

Pobijana presuda nije pravilna u dosuđujućem dijelu odluke o protivtužbenom zahtjevu.

Tuženi protivtužbenim zahtjevom ne traži stvarnu štetu već traži naknadu štete u vidu izgubljene dobiti za period 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012. i 2013. godinu, tvrdeći da je tužilac povrijedio ugovor o koncesiji time što ga nije uveo u posjed cjelokupne površine zemljišta koja mu je dodijeljena i da je stoga pretrpio štetu zbog nemogućnosti korištenja nekretnina u cjelokupno dodijeljenoj površini.

Odredbom člana 155. ZOO šteta je umanjene nečije imovine (obična šteta) i sprečavanje njenog povećanja (izmakla korist), kao i nanošenje drugome fizičkog ili psihičkog bola ili straha (nematerijalna šteta). Pri ocjeni visine izmakle koristi uzima se dobitak koji se mogao osnovano očekivati po redovnom toku stvari, a čije ostvarenje je spriječeno štetnikovom radnjom ili propuštanjem (član 189. stav 3. ZOO).

Dakle, za naknadu štete zbog izmakle dobiti pretpostavka je namjera sticanja, koja se kod poslovne obaveze ogleda u tome što su stranke namjeru sticanja uključile u kauzu posla. Izvjesnost dobiti znači da mora biti u datim okolnostima sigurno da će stranka tu dobit zaista i steći.

Nije sporno da je tužilac 16.11.2006. godine donio odluku o dodjeli koncesije tuženom za korištenje poljoprivrednog zemljišta u svojini Republike Srpske u površini od 311.7663 hektara, na teritoriji opština Š. i P. i da su parnične stranke zaključile ugovor o koncesiji dana 27.02.2007. godine (nakon što je tuženi obaviješten od strane tužioca da je prethodno zaključen ugovor o koncesiji od 04.12.2006. godine ništav i da će se zaključiti drugi 27.02.2007. godine), da je Vlada Republike Srpske dana 22.03.2007. godine donijela prvu odluku kojom se stavlja van snage odluka o dodjeli koncesije tuženom i da je tuženi tu odluku uspješno osporio u upravnom sporu, da je Vlada Republike Srpske nakon toga više puta donosila odluke kojima je poništavala odluku o dodjeli koncesije tuženom, a tuženi te odluke osporavao u više pokrenutih upravnih sporova i da je u jednom od tih upravnih sporova presudom Okružnog suda u Banjaluci od 22.01.2014. godine

odbijena tužba „B.P.“ d.o.o. O. (ovdje tuženog) te je ostala na snazi odluka kojom je poništena odluka o dodjeli koncesije od 02.07.2009. godine i sve njene pravne posljedice.

U toj odluci od 02.07.2009. godine navedeno ja da nije ispoštovana procedura predviđena (tada važećim) Zakonom o koncesijama („Službeni glasnik RS“ broj 25/02, 91/06 i 92/09, dalje: ZK), da je u postupku nadzora utvrđeno da se koncesionar ne nalazi u posjedu nekretnina koje su mu dodijeljene.

Tuženi je pozivao tužioca (akt tužioca od 08.07.2011. godine) na izmjenu ugovora u pogledu dodijeljene površine zemljišta, te je Vlade Republike Srpske donijela odluku 27.10.2011. godine o izmjeni odluke o dodjeli koncesije tuženom, utoliko što se dodjeljuje površina zemljišta od 247.5549 umjesto 311.7663 hektara i ovlastila Ministarstvo ... na zaključenje aneksa ugovora o koncesiji, do čega nije došlo jer je protiv te odluke tuženi pokrenuo upravni spor i svojim aktom od 27.01.2012. godine predložio tužiocu da se sačini aneks ugovora o koncesiji nakon okončanja upravnog spora protiv odluke Vlade Republike Srpske od 27.10.2011. godine.

U postupku je utvrđeno da tuženi nije u posjedu cjelokupne površine koja mu je ugovorom i odlukom o koncesiji dodijeljena, već samo jednog dijela (prema nalazu vještaka geodetske struke tuženi obrađuje 88,48 hektara ili 28,38% od dodijeljenih 311,77 hektara, dok prema iskazu zakonskog zastupnika tuženog obrađuje 110 hektara).

Odredbom člana 6. ZK koji je bio na snazi u vrijeme dodjele koncesije tuženom, bilo je propisano da odluku o dodjeli koncesija donosi Vlada Republike Srpske, na osnovu koje se zaključuje ugovor o koncesiji.

Odluka o dodjeli koncesije je jednostrani akt javne vlasti, ali sama za sebe nije dovoljna za zasnivanje koncesionog odnosa jer treba biti popraćena zaključenim ugovorom između koncedenta i koncesionara, koji sadržajno mora biti usklađen sa odlukom o koncesiji i egzistencijalno je zavisna o odluci o koncesiji, te ova dva akta tek zajedno čine koncesiono pravni odnos, tako da ukidanje odluke o koncesiji ima za posljedicu derogiranje ugovora o koncesiji.

Potpisivanjem ugovora o koncesiji koncesionar izražava svoju stvarnu volju za vršenje koncesije zbog čega ugovor predstavlja izvor obaveza koje budućem koncesionaru odluka o koncesiji ne može samostalno nametnuti, jer odlukom o koncesiji koncesionar stiče subjektivno pravo na vršenje ovlaštenja iz koncesije, a ugovorom o koncesiji koncesionar se obavezuje vršiti dodijeljena prava. Proizlazi da je odluka o koncesiji izvor prava, a ugovor o koncesiji izvor obaveze, pri čemu prvo nastaje pravo, a tek onda obaveza.

Ugovor o koncesiji je specifičan ugovor jer je značajan dio sadržaja odnosa između ugovornih strana, odnosno ugovornog odnosa, određen odlukom o koncesiji i normama važećih zakona, prije svega ZK koji određuje između ostalog šta može biti predmet koncesije, način dodjele koncesije, sadržaj ugovora o koncesiji, prestanak ugovora i drugo, pa je načelo dispozitivnosti ugovornog prava kod ovih ugovora ograničeno.

Što se tiče jednostrane izmjene uslova dodjele koncesije od strane koncedenta, Vlada Republike Srpske, koja ima pravo i obavezu da se stara o zaštiti javnog interesa Republike Srpske u pogledu dodjele koncesije i koja je odgovorna da ovu oblast reguliše na način koji će biti u javnom interesu, ovlaštena je i na preduzimanje aktivnosti radi otklanjanja neregularnosti u pogledu dodjele koncesije donošenjem odluke o poništenju odluke o dodjeli koncesije.

Iz navedenih razloga, po ocjeni ovog suda, za odluku o protivtužbenom zahtjevu treba uzeti da je donošenjem odluke Vlade Republike Srpske od 02.07.2009. godine o poništenju odluke o dodjeli koncesije od 16.11.2006. godine i pravnih posljedica te odluke, koja je stupila na snagu 22.07.2009. godine (osmog dana od objavljivanja u „Službenom glasniku RS“ broj 63/09), ugovor o koncesiji raskinut i prestao da postoji (član 29. stav 1. tačka 4) ZK, u vezi sa članom 30. stav 1. tačka 2.) tog zakona), a ne da je ugovor ništav kako pogrešno zaključuju nižestepeni sudovi pozivajući se na odredbu člana 51. stav 1. ZOO, koja se odnosi na situaciju kad ugovorna obaveza u vrijeme zaključenja ugovora nema dopušten osnov, što nije u konkretnom slučaju.

Pri tome nije od značaja što u ZK nije bilo izričito regulisano pitanje jednostranog raskida i prestanka ugovora o koncesiji, što je sada normirano u odredbi člana 45. stav 1. tačka g) i ž) Zakona o koncesijama koji je sada na snazi („Službeni glasnik RS“ broj 59/13).

U slučaju jednostrane izmjene uslova ugovora i poništenja odluke o koncesiji dolazi do raskida ugovora o koncesiji i koncesionar shodno odredbi člana 132. ZOO ima pravo na naknadu eventualne štete, odnosno na uspostavljanje finansijske ravnoteže u koncesionom odnosu. U konkretnom slučaju ugovor je raskinut 22.07.2009. godine, pa bi tuženom pripadalo pravo na naknadu eventualne štete samo od zaključenja ugovora o koncesiji do njegovog raskida, naravno pod uslovom da je dokazao da je pretrpio štetu.

Iako je koncesija tuženom dodjeljena radi korištenja poljoprivrednog zemljišta, što podrazumjeva da tuženi treba biti u posjedu zemljišta, pogrešan je zaključak drugostepenog suda da je tužilac povrijedio ugovornu obavezu jer nije predao tuženom cijelo koncesiono dobro. Ugovorom o koncesiji nije predviđena posebna obaveza koncedenta da koncesionaru preda u posjed predmet koncesije. Odredbom člana 14. ugovora obaveza koncedenta je da koncesionaru omogući da u vrijeme trajanja koncesije nesmetano koristi poljoprivredno zemljište, što je u skladu sa odredbom člana 32. ZK da koncesionar ima pravo posjedovanja i korišćenja sredstava imovine koje mu koncedent stavlja na raspolaganje, u skladu sa ugovorom o koncesiji.

Tuženom je poznato koje nekretnine je dobio radi korištenja jer je bio učesnik postupka dodjele koncesije, to je određeno i u odluci o dodjeli koncesije i konačno u samom ugovoru (član 2.) je navedeno da su to nekretnine prema priloženim posjedovnim listovima.

Tužilac je odmah nakon zaključenja ugovora o koncesiji (27.02.2007. godine), donio prvu odluku (22.03.2007. godine) o poništenju odluke o dodjeli koncesije, te tuženi od zaključenja ugovora zna da koncedent hoće da stavi van snage dodjelu koncesije i da on ne obrađuje cjelokupnu površinu zemljišta. Tuženi nije dokazao da je tražio da mu je tužilac preda u posjed cjelokupnu površinu zemljišta, već je pozivao tužioca na izmjenu ugovora u pogledu površine zemljišta, a kada je Vlada Republike Srpske donijela odluku 27.10.2011. godine o izmjeni odluke o dodjeli koncesije utoliko što se dodjeljuje površina zemljišta od 247.5549 umjesto 311.7663 hektara i ovlasila Ministarstvo ... na zaključenje aneksa ugovora o koncesiji, protiv te odluke tuženi je pokrenuo upravni spor i predložio tužiocu da se sačini aneks ugovora nakon okončanja upravnog spora protiv odluke od 27.10.2011. godine.

Iz navedenog proizlazi da tuženi nije mogao osnovano očekivati dobitak od korištenja cjelokupne površine dodijeljenog zemljišta, tako da nije dokazao da izgubljena dobit postoji, niti da je izvjesna i sigurna, zbog čega nisu ostvarene pretpostavke za naknadu štete u vidu izmakle dobiti koje ima u vidu odredba člana 189. stav 3. ZOO, kako se osnovano revizijom tužioca ukazuje, a što je bio razlog preinačenja pobijane presude u dosuđujućem dijelu odluke o protivtužbenom zahtjevu.

To dalje znači da nisu osnovani revizijski navodi tuženog kojima se osporava drugostepena odluka u odbijajućem dijelu protivtužbenog zahtjeva.

Pored toga, valja ukazati da, sve i kada bi postojao osnov za naknadu štete u vidu izgubljene koristi (što u konkretnom nije slučaj), nalaz vještaka poljoprivredne struke koji je izračunao prinos kukuruza na površini zemljišta koje tuženi ne koristi, ne bi mogao poslužiti kao osnov za utvrđivanje visine izmakle dobiti, kada se ima u vidu da se tuženi bavi intenzivnim uzgojem junadi, svinja i jagnjadi (radi dalje prodaje), te da je prema tvrdnjama zakonskog zastupnika tuženog na predmetu koncesije planirao da zasije određene poljoprivredne kulture kako bi obezbijedio ishranu junadi, svinja i jagnjadi.

Slijedom navedenog odlučeno je kao u stavu 1. i 3. izreke ove presude na osnovu odredbe člana 250. stav 1. i člana 248. ZPP.

Iako je tužilac djelimično uspio sa revizijom, proizlazi da je konačan uspjeh tužioca i tuženog u parnici podjednak, jer je tužbeni zahtjev tužioca u pretežnom dijelu odbijen (tužilac je uspio samo sa zahtjevom za predaju u posjed 88,48 hektara ili 28,38% od 311,77 hektara, dok je u ostalom dijelu ovaj zahtjev, te u cjelosti zahtjev za raskid i poništenje ugovora, odbijen), a protivtužbeni zahtjev tuženog odbijen u cjelosti.

Stoga je pravilno bilo ostaviti na snazi odluke nižestepenih sudova da svaka stranka snosi svoje troškove postupka, shodno odredbi člana 386. stav 2. ZPP, kao i odlučiti da svako snosi svoje troškove revizionog postupka.

Predsjednik vijeća
Tanja Bundalo

Za tačnost otpavka ovjerava
rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podraščić